

SADRŽAJ

Predgovor	9
------------------------	---

DEO PRVI: POJMOVNI, TEORIJSKI I METODOLOŠKI OKVIR

1. O viktimologiji	13
1.1. Nastanak i razvoj viktimologije	13
1.2. Pojam i predmet viktimologije, njene bitne crte i mesto u sistemu nauka	16
1.3. Cilj i zadaci viktimologije	20
1.4. Istraživački metodi u viktimologiji	20
2. Određivanje osnovnih viktimoloških pojmova	23
2.1. Pojam žrtve	23
2.2. Viktimizacija – pojam i vrste	25
2.2.1. Rizik i posledice viktimizacije	27
2.3. Viktimogene predispozicije – pojam i vrste	28
2.4. Viktimitet	29
3. Merenje viktimiteta	30
3.1. Mere raširenosti viktimiteta i učestalosti viktimizacije	30
3.2. Izvori podataka o viktimitetu	31
3.3. Tamna brojka viktimiteta i metode za otkrivanje njegovih stvarnih dimenzija	32
3.4. Studije o žrtvama	34
4. Teorije u viktimologiji	40
4.1. Pozitivistička orijentacija	40
4.1.1. Rani radovi i tipologije žrtava	40
4.1.2. Koncept o žrtvi kao „izazivaču“ zločina	43
4.1.3. Kritika pozitivizma u viktimologiji	45
4.2. Teorija o rutinskim aktivnostima	46

4.3. Teorija o životnom stilu	48
4.4. Radikalni pristup i levi realizam.	50
4.5. Feminističke perspektive u viktimologiji	51
4.6. Kritička viktimologija.	52

DEO DRUGI: FENOMENOLOŠKI ASPEKT VIKTIMIZACIJE

1. Podaci o viktimitetu u Srbiji	57
2. Osnovni oblici kriminalne viktimizacije.	63
2.1. Žrtve nasilničkog kriminaliteta	64
2.1.1. Opšte napomene.	64
2.1.2. Viktimološka obeležja ubistva	67
2.1.3. Nasilje u porodici	74
2.1.3.1. Uvodna izlaganja	74
2.1.3.2. Nasilje među partnerima.	79
2.1.3.3. Nasilje prema deci	90
2.1.3.4. Zlostavljanje starijih lica	95
2.1.3.5. Specifičnosti viktimizacije osoba sa mentalnim poremećajima	97
2.1.4. Viktimizacija seksualnim deliktima.	98
2.2. Žrtve imovinskih krivičnih dela	104
2.2.1. Opšta izlaganja	104
2.2.2. Žrtve kriminaliteta korporacija	106
2.2.3. Žrtve organizovanog kriminaliteta	107
2.2.3.1. Žrtve trgovine ljudima.	108
2.3. Žrtve kriminaliteta u saobraćaju	111
2.4. Žrtve političkih (ideoloških) krivičnih dela	114
2.4.1. Žrtve terorizma.	114
2.4.2. Viktimizacija u ratu	116
2.4.3. Žrtve zloupotrebe političke moći.	117
2.4.3.1. Žrtve krivičnog pravnog sistema.	117
2.5. Neki posebni oblici viktimizacije	120
2.5.1. Žrtve otmice	120
2.5.2. Žrtve zločina mržnje	121
2.5.3. Viktimizacija na radu.	124
2.5.4. Viktimološki aspekti proganjanja.	129

DEO TREĆI: REAGOVANJE NA VIKTIMIZACIJU I VIKTIMITET

1. Neposredno iskustvo viktimizacije i reagovanje žrtve	133
1.1. Primarna viktimizacija i njene posledice	133
1.2. Reakcije na traumatičan događaj i efekti traume.	134
2. Reagovanje građana i modaliteti savremenih društvenih odgovora	140
2.1. Reagovanje očevidaca zločina	140
2.2. Opšta obeležja savremenih društvenih odgovora na probleme viktimiteta	141
2.2.1. Strah od zločina	147
3. Sekundarna viktimizacija	151
3.1. Kontekst i faktori sekundarne viktimizacije	151
3.1.1. Žrtve i mediji	155
3.2. Sprečavanje sekundarne viktimizacije	157
4. Potrebe žrtava kriminaliteta i zaštita njihovih prava i interesa.	160
4.1. Potrebe žrtava kriminaliteta	161
4.2. Zaštita prava žrtava – uvodni osvrt	162
4.3. Međunarodni okvir zaštite žrtava kriminaliteta	163
4.3.1. Univerzalni dokumenti	165
4.3.2. Dokumenti evropskog regionalnog sistema	171
4.3.2.1. Instrumenti Saveta Evrope	171
4.3.2.2. Instrumenti Evropske unije.	182
5. Pomoć i podrška žrtvama.	188
6. Društvena reakcija na viktimitet i žrtve u Srbiji.	191
6.1. Uvodna izlaganja: otkrivanje viktimizacije	191
6.2. Žrtve i krivičnopravni sistem	192
6.2.1. Policija i žrtve	192
6.2.2. Položaj i uloga žrtve u krivičnom postupku.	198
6.2.2.1. Uvodne napomene	198
6.2.2.2. Prava oštećenog u krivičnom postupku	201
6.2.2.3. Mere zaštite žrtava od ponovljene i sekundarne viktimizacije	204
6.3. Ostvarivanje prava žrtava kriminaliteta na naknadu štete	213
6.3.1. Naknada štete od učinioca krivičnog dela / odgovornog lica	214
6.3.2. Odgovornost države za štetu usled terorističkih akata i javnih demonstracija ili manifestacija	224

6.4. Usluge socijalne zaštite, pomoć i podrška žrtvama	225
6.4.1. Službe za podršku oštećenima i svedocima pri sudovima i tužilaštvima.	228
6.5. Pravni i institucionalni okvir zaštite žrtava pojedinih oblika viktimiteta	229
6.5.1. Zaštita od nasilja u porodici	229
6.5.2. Zaštita maloletnih lica od nasilja i zanemarivanja	238
6.5.3. Zaštita od zlostavljanja na radu	245
LITERATURA	250
SUMMARY	267
CONTENTS	268